

Говор предсједавајућег Комисије за остваривање равноправности полова Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ Мирсада Исаковића на Конференцији "Мрежа солидарност за LGBTI лица у Арменији и Грузији", у оквиру панела "Изградња коалиције: рад са организацијама цивилног друштва, парламентарним комисијама, политичким странкама "

Сарајево, 11. новембар 2016.

Поштоване даме и господо, драги гости,

Комисија за равноправности сполова прихватила је да буде домаћин данашњих догађања, што сигурно на симболичном нивоу показује наш став према овој теми, а желим нагласити како је и Сарајевски отворени центар један од наших важних партнера са којима смо у овој години сарађивали на два законска приједлога.

Радили смо на измјени Изборног закона БиХ којим смо настојали увести паритет између кандидата и кандидаткиња на изборним листама.

Такођер смо и у Закон о Вијећу министара БиХ настојали увести квоту од 40 % заступљености оба сполва, што је наша квота регулисана Законом о равноправности сполова.

Мислим да је ово примјер добре сарадње између парламентарних комисија, односно владиног и невладиног сектора и ми ћемо тим путем наставити и даље.

Када говоримо о правима LGBTI особа у БиХ јако је важно да све три основе (сексуална оријентација, родни идентитет и сполне карактеристике) буду препознате кроз законе, као основе на којима је забрањена дискриминација.

Обавеза Босне и Херцеговине и њених ентитета, Републике Српске и Федерације БиХ, као и Брчко Дистрикта је да изради детаљан сет мјера којима ће унаприједити поштивање и заштиту људских права лезбејки, геј мушкараца, бисексуалних, трансродних и интерсполних особа. То произлази из њених обавеза преузетих потписивањем и ратифицирањем међународних докумената, као и из чланства у међународним организацијама. Чланство у Вијећу Европе обавезује је

да проводи како пресуде Европског суда за људска права у Стразбуру тако и препоруке које Вијеће Европе упућује својим државама чланицама.

Почетак поступка приступања ЕУ даје подстрек одређеним темама као што су права ЛГБТИ особа те даје вјетар у леђа институционалним механизмима.

Подсјећам да је БиХ 2003. године добила први закон у регији - Закон о равноправности сполова БиХ, те да су већ тада уведене одредбе забране дискриминације по основу сполне оријентације.

Међутим, било је потребно вријеме и упорно ђеловање невладиних организација да се омогући шира расправа о тим питањима у институцијама власти, те је то резултирало одређеним промјенама у законодавству, стратегијама и политикама.

Јако је важно да институције за родну равноправност имају механизам обраћања грађана, као и Уред омбудсмана БиХ, те се надам да ће овај уред заузети нови приступ у вези с кршењем људских права ЛГБТИ популације.

До избора 2014. године, нико се на разини државе, ентитета и кантона није озбиљно бавио правима ЛГБТ особа. Но, због притиска међународне заједнице, активног рада Сарајевског отвореног центра али и коначног схваћања значаја овог питања, министарства, агенције и остала владина тијела почела су ђеловати проактивно.

У односу на 2014. годину, 2015. није донијела значајну промјену за стање људских права ЛГБТИ особа: број случајева дискриминације и насиља на основу сексуалне оријентације коју је Сарајевски отворени центар документовао није се смањило. Дакуче, број случајева кршења људских права лезбејки, гејева, бисексуалних, трансродних и интерсполних особа се повећао. Такођер се повећао број ЛГБТИ особа које су контактирале Сарајевски отворени центар у потрази за помоћи при тражењу азила, промјени ознаке спола у документима и у адекватној психолошкој подршци (што је посебно наглашено у случају транс особа које пролазе кроз транзицију – прилагодбу спола).

Све указује на то да се нису десиле никакве структуралне промјене које би значајно утјецале на побољшање квалитета живота LGBTI особа и њихову инклузију у бх. друштво.

Начин медијског извјештавања током 2015. године показује недовољно снажан напредак, што се огледа у повећању броја чланака који на неутралан начин представљају LGBTI особе и теме. Тренд који највише забрињава јесте неадекватно и

споро процесуирање напада на LGBTI особе, углавном у случајевима у којима оне користе право на јавно окупљање: случај Мерлинка из 2014. године, те случај напада на посјетитеље Арт кина Критерион.

2015. је наговјестила нови однос и приступ законодавне и извршне власти на државном и ентитетском нивоу према унапређењу законодавног и јавнополитичког оквира за заштиту права LGBTI особа.

У мају 2015. године, у државном парламенту је одржана прва тематска сједница о стању људских права LGBTI особа у БиХ, што ја сматрам прекретницом.

Закључено је да Институција омбудсмана БиХ треба израдити посебан извјештај о стању права LGBTI особа у БиХ, који ће служити као основа за развијање даљњих радњи и политика те да се путем медија, институција и образовног система изврши маинстреаминг друштвене прихваћености и инклузије LGBT особа како би се спрјечила будућа дискриминација и инциденти који се темеље на мржњи.

Треба анализирати и наставне планове и програме и уџбенике на свим образовним разинама, с циљем избацивања сваког дискриминаторног и увредљивог садржаја.

У децембру 2015 Влада Републике Српске усваја Годишњи план за имплементацију Гендер акционог плана за 2016. годину, који, између осталог, садржи и специфичне мјере за заштиту права LGBTI особа. Након тога слиједи исти потез Владе ФБиХ у марту 2016. године.

Ово је први пут да владе у Босни И Херцеговини укључују права LGBTI особа у своје акционе планове. И док је пред нама да видимо како ће споменуте мјере бити проведене у пракси, наду у њихово остварење посебно одржава партнерство између Сарајевског отвореног центра и институционалних механизма за равноправност сполова.

Вијеће министара БиХ је у децембру 2015. утврдило приједлог Закона о измјенама и допунама Закона о забрани дискриминације како би се омогућила свеобухватна заштиту од дискриминације за све лезбејке, гејеве, бисексуалне, транс и интерсполне особе. Закон је 2016. усвојен у Парламенту БиХ.

Министарство за људска права и избјеглице БиХ припрема Акциони план за сузбијање дискриминације, који садржи конкретне мјере за рад на правима LGBT особа, с фокусом на права трансродних особа. Такођер је у фази израде и Стратегија људских права која ће обухватити и заштиту права LGBTI особа. Надам се да ће доношењем и имплементацијом ових политика стање у овој области бити значајно унапријеђено.

Због свега што сам рекао, ја сам оптимиста да ће, у не тако далекој будућности, људска права LGBTI особа у БиХ бити на далеко бољи начин заштићена И да ће се осјећати равноправним са осталим грађанима.

И за крај, виђећемо шта ће нам јавне политике новог донијети али се надам да ћемо у догледној будућности бити спремни да у парламенту разговарамо и о закону који ће регулирати права партнера у истосполној заједници, те се прикључимо земљама које су то већ учиниле.

Хвала вам на пажњи И желим угодан боравак у Босни И Херцеговини."